

2050

25 Jaar na de herontdekking van de natuur

2050

25 Jaar na de herontdekking van de natuur

Marianne van Buitenen

Auteur: Marianne van Buitenen

Coverfoto: Ilja Jansen

Fotobewerking: M. Crama

ISBN: 9789462544895

© <Marianne van Buitenen>

Proloog

Op 25 augustus 2025, de dag waarop ik werd geboren, was het feest in de wereld. Niet vanwege mijn geboorte, maar omdat op die dag vrijwel wereldwijd rechten werden toegekend aan de natuur. Het werd meteen een internationale feestdag, die officieel de naam 'Dag der NatuurRechten' kreeg. In de volksmond werd de dag al snel NatuurRechtendag genoemd, die in de landen waar de rechten werden erkend jaarlijks werd gevierd.

Ik was het eerste kind van mijn moeder en tegelijk ook het laatste. Niet geheel onbegrijpelijk dat er na mij geen kinderen meer kwamen, want mijn moeder was al bijna eenenveertig jaar toen ik ter wereld kwam. Bovendien was ze enkele maanden voor mijn komst weduwe geworden, "en dat was maar goed ook," voegde mijn oma daar vaak binnensmonds aan toe.

Zelfs toen ik nog heel jong was, voelde ik al feilloos aan dat haar woorden niet voor mijn oren bestemd waren. Daarom deed ik altijd maar alsof ik haar niet had gehoord, terwijl ik er tegelijkertijd niets van begreep. Stiekem nam ik het mijn oma zelfs een beetje kwalijk dat ze op die manier sprak over mijn vader, want diep in mijn hart was ik jaloers op kinderen die wel een vader hadden. Het leek mij geweldig om bij een echt gezin te horen. Gewoon met twee ouders en misschien ook nog een broertje of zusje.

Ik was blij dat ik in ieder geval een moeder had, nogal wat leeftijdsgenoten hadden helemaal geen ouders meer. Een deel van hen was overleden in het rampjaar 2024, aan een van de infectieziektes die destijds talrijke slachtoffers maakten. Maar ook naderhand waren er nog ouders om het leven gekomen, bij de opstanden in het begin van het jaar

2025. In die onrustige tijd verdwenen er zelfs nu en dan mensen, waarna nooit meer iets van hen werd vernomen. Er werd door de kinderen nauwelijks gesproken over hun overleden of verdwenen ouders, ook niet tegen de tijd dat ze ouder werden en zelf partners kregen. Het werd op de een of andere manier door hen verwerkt en dat werd door iedereen geaccepteerd. Waarschijnlijk doordat we met zo velen waren. Niemand vond het ongewoon wanneer iemand maar één- of helemaal geen ouders had.

Over mijn vader werd dus evenmin gesproken, zelfs niet door mijn moeder en oma. Hij was er nu eenmaal niet meer. Het was een soort algemene vanzelfsprekendheid om het er eenvoudigweg niet over te hebben.

Jolanda

Ik hoorde mijn moeder, die achter mij in het gangpad van de trein liep, zachtjes hijgen. Het had maar weinig gescheeld of we hadden de trein gemist. Dat wil zeggen, ik had geen moeite om een sprintje te trekken, maar mijn moeder kon mij nauwelijks bijhouden. Gelukkig zag een conducteur ons op de trein af rennen, hij was zo aardig om de deur even voor ons open te houden. Nadat we waren ingestapt en de man hadden bedankt, vertelde hij ons dat we door moesten lopen naar het achterste deel van de trein, daar zaten de minste passagiers.

Het was inderdaad vrij rustig in het treinstel waar we even later doorheen liepen en al snel zag ik twee tegenover elkaar staande lege banken.

“Kijk mam,” zei ik terwijl ik achterom keek, “daar verderop kunnen we zitten.” Mijn moeder zag er enigszins verhit uit door het rennen naar de trein. Ze zei niets terug, maar wapperde met haar hand dat ik door moest lopen. Ik draaide mij weer om en liep door naar de zitplaatsen. Daar liet ik de rugtas van mijn schouders glijden en legde hem in het bagagerek boven het treinraam. Terwijl ik mijn tas in het rek duwde, smeed mijn moeder haar reistas nonchalant op de bank. Met een diepe zucht ging ze ernaast zitten, aan de raamkant van de coupé.

“Allemachtig,” zei ze nog enigszins hijgend, “ik kan toch wel merken dat ik geen achttien meer ben.”

Ik probeerde een grijns te onderdrukken en ging tegenover haar zitten. Nee, die moeder van mij was zeker geen achttien meer, ze was al vijfenzestig jaar. Maar je zou haar makkelijk tien tot vijftien jaar jonger kunnen schatten. Niet alleen omdat er nog nauwelijks grijze haren verschenen

tussen haar halflange blonde haren, maar vooral vanwege haar levendige uitstraling en vlotte manier van doen.

De trein zette zich met een kleine schok in beweging en reed langzaam het station uit.

Ik verheugde mij op de komende vier dagen, die ik samen met mijn moeder bij oma in Den Haag zou gaan doorbrengen. Ze had ons uitgenodigd om de vijftiengste NatuurRechtendag bij haar te vieren, tegelijk met mijn verjaardag. Ik had meteen gezegd dat ik daar niets aan wilde doen, maar dat we natuurlijk graag wilde komen. Oma vond het jammer dat ik geen zin had om mijn verjaardag te vieren, maar drong er verder niet op aan. Ze vroeg wel of we een paar dagen eerder konden komen, zodat we weer eens wat langer bij elkaar konden zijn.

Gelukkig had ik nog genoeg vrije dagen over op mijn werk, dus dat was snel geregeld.

Mijn moeder en ik hadden vroeger, tot ik bijna twaalf jaar was, bij oma ingewoond. Ze had een prachtige alleenstaande woning, met een behoorlijk grote tuin rondom het huis. De woning lag in Loosduinen, een van de stadsdelen van Den Haag. Wij hadden destijds de bovenste woonlaag tot onze beschikking, oma woonde beneden. Er lagen vele jeugdherinneringen van mij in dat huis. Daardoor verheugde ik mij dus niet alleen op het weerzien met mijn oma, ik had ook heel veel zin om de vertrouwde sfeer van het huis weer voelen. Het was lang geleden dat ik er voor het laatst een paar dagen had doorgebracht. Minstens twee jaar volgens mij, maar misschien ook wel langer. Al meerdere keren had ik me voorgenomen om eens te blijven logeren, maar het kwam er telkens niet van. Ondanks oma's zeer hoge leeftijd, ze was negenennegentig jaar, woonde ze nog steeds op zichzelf. Ze had er wel voor gezorgd dat ze

niet helemaal alleen in huis was. Op de bovenverdieping waar wij vroeger woonden...

“Jolanda”, onderbrak mijn moeder mijn gedachten, “zit je ergens over te piekeren? Je bent zo stil.”

Ik keek op en zag dat ze enigszins bezorgd naar mij keek.

“Nee hoor,” stelde ik haar meteen gerust, “ik was niet aan het piekeren, ik zat gewoon aan oma te denken.”

Mijn moeder knikte. “Ja, ik denk ook telkens aan haar. Wanneer ik oma aan de telefoon heb zegt ze altijd dat het uitstekend met haar gaat, maar ik ben toch blij dat we nu een paar dagen bij haar doorbrengen. Dan kunnen we met eigen ogen zien of het inderdaad goed gaat daar.”

“Ach mam, volgens mij is er helemaal geen reden om je ongerust te maken. Oma mag dan bijna honderd jaar zijn, maar ze heeft een conditie waar iemand van vijfenzeventig nog jaloers op kan zijn.”

“Vijfenzeventig! Nu overdrijf je toch wel behoorlijk, Jolanda.”

“Oké, tachtig dan,” gaf ik toe. Even zweeg ik, daarna boog ik naar voren en fluisterde: “Maar dan wel een tachtigjarige met de conditie van een zeventigjarige.”

“Ja hoor, nog even en je gelooft het zelf. Je denkt er veel te makkelijk over, oma is echt al heel oud.” Zonder nog iets te zeggen draaide ze zich naar het raam en begon demonstratief naar buiten kijken. Ik besloot haar maar even met rust te laten.

Blijkbaar was ik een beetje ingedommeld, want ik had de controleur pas in de gaten op het moment dat hij naast ons stond.

“Goedemiddag dames,” zei hij opgewekt, “mag ik uw identiteitsbewijzen even zien?”

Mijn moeder had haar identiteitskaart al in haar hand, ze gaf hem aan de controleur. Ik pakte ondertussen mijn schoudertas en haalde mijn kaart tevoorschijn.

“Marja van Galen,” las de man hardop. Mijn moeder knikte bevestigend. De controleur bekeek het fotootje, haalde het identiteitsbewijs door zijn draagbare scannertje en keek wat er op het schermje verscheen.

“Mooi, dit is prima in orde,” zei hij. “U bent een particuliere reiziger en heeft nog een gratis reistijd van ruim vijf maanden.”

Hij gaf het kaartje terug en nam de mijne aan.

“Jolanda van Galen.”

De man had blijkbaar de gewoonte om al de namen hardop voor te lezen. Terwijl hij mijn identiteitskaart controleerde, voelde ik mijn moeders voet tegen de zijkant van mijn voet tikken. Ik keek haar aan en zag aan de beweging van haar ogen dat ze wilde dat ik naar de controleur keek. Zo onopvallend mogelijk gluurde ik naar hem en wist onmiddellijk wat ze bedoelde. Het was een goed uitziende man, met een vriendelijke gezicht, donkerbruine krullen en brede schouders. Ik keek meteen terug naar mijn moeder en seinde met mijn ogen dat ze moest stoppen met het irritante getik tegen mijn voet.

“In orde,” zei de man. “Ook u bent een particuliere reiziger, maar uw gratis reistijd loopt volgende maand af. Dat moet u niet vergeten te verlengen.”

“Ja, dat ga ik doen, bedankt voor de waarschuwing.”

De controleur gaf mijn kaartje terug, wenste ons nog een prettige dag en liep door naar de volgende passagiers.

“Waarom zei je niets tegen hem,” begon mijn moeder zodra de man buiten gehooraafstand was, “je had toch wel even een gesprekje kunnen beginnen?”

“Mam... alsjeblieft zeg!” Het bleef even stil.

“Het was wel een erg leuke man om te zien.”

“Mám!”

Nu was het mijn beurt om me naar het raam te wenden en een poosje naar buiten te kijken. Het irriteerde me behoorlijk wanneer mijn moeder haar best deed om mij in mannen te interesseren. Gelukkig had de conducteur niet gezien dat ze zo opvallend tegen mijn voet zat te tikken. Als hij het wel had gemerkt had ik niet geweten waar ik moest kijken. Het was dat we in de trein zaten met andere mensen om ons heen, anders had ik haar er meteen op aangesproken. Maar ja, dacht ik, laat maar zitten, ik steek er nu geen energie in. We zijn straks een paar dagen bij oma en bij haar thuis komen we sowieso geen loslopende mannen tegen.

Marja

De trein reed door een groot vee- en landbouwgebied. Ik heb het altijd geweldig gevonden om te zien hoe het leven op het land veranderde nadat de natuur rechten had gekregen. Vroeger streefde men ernaar om alles zo groot mogelijk op te zetten. Het werd heel normaal gevonden om op enorme oppervlaktes maar één gewas te planten. Monoculturen noemde men dat. Je zag toentertijd maar zelden landbouwgebieden waar meerdere gewassen in velden naast elkaar werden geteeld. Ik kon mij nog goed de enorm grote maisvelden herinneren. Overal groeide mais, waar je ook keek, daar leek geen eind aan te komen. Er werden ook geen veldbloemen ingezaaid op de stroken langs de gewassen, dat was in die tijd nog niet verplicht.

Ineens voelde ik Jolanda's hand aan mijn knie schudden.

“Kijk eens mam,” ze wees naar het raam aan de andere kant van de trein, “daar staan allemaal hennepplanten, mooi hè!” Snel keek ik in de richting die ze aanwees en zag nog net een indrukwekkend woud van hoge hennepplanten aan het treinraam voorbijtrekken. Nog altijd deed het mij wat, als ik zag dat ergens in volle vrijheid hennep of cannabis werd geteeld.

“Inderdaad,” zei ik dan ook, “het is en blijft een magnifiek gezicht om zoveel hennepplanten bij elkaar te zien staan.”

“Geweldig hè, dames,” hoorde ik een mannenstem zeggen. De stem bleek te komen van een oudere man die op de bank aan de andere kant van het gangpad zat. Hij had er al gezeten voordat wij waren ingestapt. Al die tijd zat hij ietwat in elkaar gedoken op de bank, terwijl hij onafgebroken in een boek was verdiept. De man was inmiddels rechtop gaan zitten, het boek lag dichtgeslagen op de bank tegenover hem.

“Ik wist dat we langs een veld met hennepplanten zouden rijden,” ging de man verder, “ik zat goed op te letten, want ik dacht al dat ze hier ongeveer moesten staan.”

De plotselinge verandering in de man was opvallend. Even daarvoor leek hij zo ongeveer versmolten te zijn met de grijsblauwe bekleding van de treinbank. Vanaf het moment dat hij overeind kwam en enthousiast begon te praten, zag hij er ineens veel levendiger uit.

“Zoiets hebben wij in onze jonge jaren toch nooit gezien, hè mevrouw,” zei hij tegen mij, “hennepplanten die zomaar open en bloot in de buitenlucht worden geteeld. Voor mij staan die planten nog steeds symbool voor vrijheid. Daarom kijk ik er altijd zo graag naar.”

“Zeg dat wel,” beaamde ik, “dat was in onze tijd nog volledig ondenkbaar. Zelfs de vezelhennepplanten die we daarnet zagen staan mochten alleen met een speciale vergunning worden geplant. En een paar cannabisplanten telen om te roken of medicinaal te gebruiken moest je stiekem doen, dat was destijds simpelweg illegaal.”

“Raar eigenlijk,” zei Jolanda, “dat die namen hennep en cannabis zo door elkaar worden gebruikt.”

Ik knikte. “Ja, dat is best verwarrend. Als er over hennep wordt gesproken gaat het eigenlijk over vezelhennep, de soort die niet gerookt kan worden. Wanneer men het over cannabis heeft gaat het over de plant die voldoende THC bevat om medisch te gebruiken of te roken.”

“Klopt,” zei de man, “en om de verwarring compleet te maken, worden ook nog eens de namen marihuana en wiet gebruikt voor de soorten met een hoog THC-gehalte.”

“Volgens mij hebben ze vroeger met opzet verwarring willen zaaien door al die verschillende benamingen te gebruiken,” merkte Jolanda op. “Zodat de mensen niet goed

wisten wat iedere soort precies was en ze gewoon ál de hennepsoorten konden verbieden.”

“Daar zou je best eens gelijk in kunnen hebben,” zei de man, terwijl hij van zijn plaats naast het raam opschoof naar de zitplaats aan het middenpad. “Zal ik eens wat vertellen,” ging hij op samenzweerderige toon verder. “Ik heb vroeger twee keer de politie op mijn dak gehad, omdat er vijf cannabisplantjes in mijn tuin stonden. Ik moest ze meteen omhakken toen de agenten ze zagen staan.”

Jolanda keek de man met opgetrokken wenkbrauwen aan. “Deden ze in die tijd al zo moeilijk over maar vijf van die plantjes?”

“Nou en of, je moest ze echt direct tot op de grond toe afknippen als de politie dat eiste. Officieel mocht je er vijf in je tuin hebben staan, dat werd dan nog net gedoogd. Maar je moest het niet wagen om te protesteren als je ze weg moest halen, want dan was je ineens wel strafbaar.”

“Wat belachelijk,” zei Jolanda, “dus u had in één klap helemaal niets meer voor eigen gebruik?”

“Inderdaad, en het ergste was dat ik de planten nodig had om er cannabisolie van te maken voor mijn vrouw. Zij leed namelijk aan de ziekte van Parkinson.”

De man zuchtte, leunde achteruit en sloot zijn ogen. De herinnering deed hem blijkbaar geen goed.

Jolanda en ik keken elkaar aan, we wisten niet goed hoe we hier op moesten reageren. Omdat we hem niet in verlegenheid wilde brengen, draaiden we ons naar het raam en keken zwijgend naar buiten. De ruit weerspiegelde de afbeelding van de man. Ik zag dat hij even in dezelfde houding bleef zitten, maar al snel boog hij zich naar voren om het boek te pakken dat tegenover hem lag. Hij sloeg het open en begon gehaast iets op te zoeken.

“Kijk,” hoorde ik hem op een gegeven moment zeggen. We keerden ons weer naar hem toe en zagen dat hij het opengeslagen boek in onze richting hield.

“Ik heb vanmorgen twee exemplaren van dit boek gevonden, bij een winkel in tweedehands boeken. Ik heb ze meteen allebei gekocht, eentje voor mezelf en een voor ‘n maat van mij. Dit boek komt uit 2014, het is dus al zesendertig jaar oud. Het gaat over hennep, cannabis en het maken van wietolie.” Hij hield mij het opengeslagen boek voor en wees op een pagina. “Kijk, zei hij nogmaals, “het gaat hier over iemand die, net als mijn vrouw, de ziekte van Parkinson had.”

Ik pakte het boek aan en begon het aangewezen stukje tekst te lezen. Terwijl ik daarmee bezig was duwde Jolanda het boekje ietwat omhoog om de voorkant te bekijken.

“Helende hennep,” las ze hardop voor. “Leuk, het is een boek met twee voorkanten.”

“Ja, klopt,” zei de man, “aan de ene kant staat veel over de geschiedenis en allerlei toepassingsmogelijkheden van hennep, aan de andere kant staan interviews met mensen over hun ervaringen met cannabisolie. En reken maar dat die olie werkt,” ging hij enthousiast verder. “Mijn vrouw heeft er tot haar dood aan toe enorm veel baat bij gehad. De wietolie hielp bij haar beter dan ze medicijnen die ze kreeg voorgeschreven.”

“En, èh...,” begon Jolanda voorzichtig, “uw vrouw is ook overleden aan...”

“Nee, ze is niet overleden aan Parkinson. Mijn vrouw is ruim drie jaar geleden overleden bij ongeluk met een auto. Dat wil zeggen, ze werd bij het oversteken geschept door een dronken automobilist, terwijl ze nota bene op een zebrapad liep. Ze is ter plekke overleden.”

“Wat erg,” zei Jolanda zachtjes, “dat moet afschuwelijk voor u zijn geweest.”

“Inderdaad,” zei de man met een zucht. Hij ging even verzitten, sloeg wat denkbeeldige pluisjes van zijn mouw, haalde een paar keer diep adem en keek mij daarna pas weer aan. “Heeft u het stukje tekst al gelezen dat ik daarnet aanwees?”

Ik knikte, sloot het boek en gaf het aan hem terug.

“Ongelooflijk hè, mevrouw? Zelfs in de tijd dat dit boek verscheen, was het bij veel mensen al bekend dat cannabis goed werkt bij Parkinson en allerlei andere ziektes, maar toch bleef het illegaal.”

“Ja,” zei ik, “het is zeker heel erg raar dat er destijds zo’n moeite werd gedaan om het in de illegale hoek te houden. Ik kan mij nog heel goed de negatieve berichtgeving uit die tijd herinneren. Alles werd toegespitst op het blowen, waardoor maar weinig mensen zich konden voorstellen dat cannabis eigenlijk een zeer geneeskrachtige plant is.”

Op dat moment werden de klapdeuren van de coupé opgeduwd door een treinmedewerkster met een restauratiekarretje. “Koffie, thee en vruchtendrankjes,” riep de kleine gezette vrouw achter het karretje, “diverse koekjes, kauwgom en andere versnaperingen.”

“Kijk eens aan,” zei ik, “dat komt goed uit, ik heb trek in koffie.”

Terwijl de mensen op het bankje achter ons duidelijk hoorbaar thee bestelden, haalde ik mijn portemonnee alvast tevoorschijn. De treinmedewerkster duwde haar karretje weer verder en stopte naast onze zitplaatsen. Nog voordat ik iets kon bestellen vroeg de man naast ons: “Mag ik jullie wat te drinken aanbieden, dames?”

Jolanda en ik accepteerden zijn vriendelijke aanbod. Toen de vrouw weer met haar karretje doorliep hadden we alle